

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2002/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2003/17

Karar Günü:22.10.2003

R.G. Tarih-Sayı Günü:15.11.2003-25290

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 16.04.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda 'Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Parti'nin Genel Merkezi ile 81 il örgütünün 2001 yılı gelirlerinin 9.991.765.542.358.- lira, giderlerinin 9.110.567.154.087.- lira, borçlarının 89.703.066.658.-lira ve 2002 yılına nakit devrinin 970.901.454.929.- lira, gelir ve borç rakamlarının toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 8.098.607.214.338.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 4.463.727.760.000.- lirası Hazine yardımı, 37.783.300.000.- lirası aidat, 2.393.321.488.444.- lirası banka, 46.100.000.000.- lirası demirbaş satış gelirleri, 1.157.674.665.894.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin gelirleri 1.893.158.328.020.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 230.699.432.949.- lirası aidat, 38.617.000.000.- lirası eğlence ve şölen, 2.554.500.000.- lirası demirbaş, 3.102.305.000.- lirası satış, 48.722.723.845.- lirası banka, 1.547.296.392.249.- lirası bağış ve diğer gelirler, 22.165.973.977.- lirası ise önceki yıldan devreden nakit mevcududur.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 7.284.009.026.305.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.397.343.962.438.- lirası genel, 463.825.717.981.- lirası personel, 26.875.465.001.- lirası seyahat, 961.511.279.572.- lirası bayrak, flama ve rozet, 4.124.427.587.063.- lirası demirbaş, 136.919.170.821.- lirası eğlence ve şölen, 173.105.843.429.- lirası ise taşıt giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 814.598.188.033.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 12.8.1999 tarih ve 4445 sayılı Yasa ile değişik 70. maddesinin birinci fıkrasında 'Siyasî partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.', ikinci fıkrasında 'Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılır.' hükümlerine yer verilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışında kalan giderlerin ve borçların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1- Aşağıda ayrıntısı belirtilen belge ile şahıs adına düzenlenmiş ve Parti adına kayıtlı olmayan (Parti'ye ait telefonlar listesinde yer almayan) telefon fatura bedelinin ödendiği görülmüştür.

Tediye Fişinin			
Tarihi	Nosu	Faturanın Adına Düzenlendiği Kişi	Tutarı
20.03.2001	39	Ha... Ta...En.. (05324541948)	88.300.000.-

Parti telefonları arasında yer almayan şahıs adına düzenlenmiş fatura karşılığı yapılan ödeme Parti tüzelkişiliği adına ve Parti amaçları doğrultusunda yapılmış ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı olarak yapılan 88.300.000.- liralık ödemenin, aynı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 17. maddesinde de belirtildiği üzere siyasî partilerin malî denetimi, partilerin gelir ve giderlerinin doğru ve Yasa'ya uygun olup olmadığı yönlerinden yapılmaktadır.

Siyasî partilerin malî işlemlerinin 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olup olmadığının tespiti için, Anayasa Mahkemesi'ne sunulan defter ve belgelerin denetime elverişli olması gerekmektedir.

Parti'nin 2001 yılı hesabına ilişkin bazı belge ve kayıtlarda gidere ilişkin açıklama yer almadığından, Parti adına düzenlenen faturalarla yapılan uçak yolculuğu giderleri, nedeni ve içeriği belirsiz yemek giderleri, araç plakası belirsiz benzin giderleri gibi giderlerin niteliği saptanamamıştır.

Bu nedenle, bundan böyle muhasebe kayıtlarının açıklama içerir şekilde düzenlenmesi gerektiği hususunun Parti'ye bildirilmesinin uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin giderleri 1.826.558.127.782.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.321.971.189.117.- lirası genel, 75.193.913.400.- lirası personel, 40.539.178.626.- lirası seyahat, 39.606.412.908.- lirası bayrak, rozet, afiş, ilan ve yayın, 70.819.566.256.- lirası eğlence ve şölen, 240.170.258.850.- lirası demirbaş, 17.404.343.375.- lirası taşıt, 11.420.000.000.- lirası seçim, 9.433.265.250.- lirası Ar-Ge ve eğitim giderleridir.

Parti İl Örgütleri'nce 156.303.266.896.- lira nakit mevcudu olarak 2002 yılına devredilmiştir.

İl örgütlerinin borçları ise 89.703.066.658.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin ve borçların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti 2001 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca sadece her birinin değeri yüz milyon lirayı aşan 479.797.900.178.- lira tutarında taşınır mal ve 15.000.000.000.- lira tutarında taşınmaz mal edinmiştir.

Taşınmaz mal ile taşınır malın 429.504.088.516.- liralık kısmı Parti Genel Merkezi'nce satın alma yoluyla, 50.293.811.662.- liralık kısmı ise il örgütlerince satın alma yoluyla elde edilmiştir.

Parti'nin kesinhesabı ve ekleri üzerinde yapılan incelemede, satın alma yoluyla elde edilen değerlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesi ve Milliyetçi Hareket Partisi Tüzüğü'nün 94. maddesinde Demirbaş Eşya Defteri tutulması zorunlu defterler arasında sayılarak, bunların kayıtlarının tutulması gerekliliği de belirtilmiştir.

Demirbaş kaydedilmeyen Giderler:

Yapılan incelemede, aşağıda yazılı faturalarla Parti Genel Merkezi'nce 2001 yılında satın alındığı anlaşılan eşyaların, Parti'nin 2001 yılında edinilen değeri yüzmilyon lirayı geçen taşınır mal listesine dahil edilmediği ve dolayısıyla demirbaş kayıtlarının yapılmadığı anlaşılmıştır.

İlgili Muhasebe Fişinin		Faturanın			Demirbaş Malzemenin	
Tarihi	Nosu	Tarihi	Nosu	Satınalınan Firma	Cinsi	Tutarı
28.03.2001	43	28.3.2001	A-0552	Aselsan Elk. San. Tic. A.Ş.	1 adet 8125 Siren 16 Ohm	212.428.710.-
28.06.2001	93	02.7.2001	76753 (İrsaliye 27.6.2001 54218)	Bümak Mak.Elk.Isıtma Soğutma İnş. Taah. San	1 tk. Mitsubijhi SRK 328Henf Klima	2.381.400.000.-
						2.593.828.710.-

Demirbaş niteliğindeki söz konusu eşyaların, demirbaş kayıtlarına alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 9.991.765.542.358.- lira gelirin, 9.110.478.854.087.- lira giderin, 89.703.066.658.- lira borcun ve 970.901.454.929.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak gider kaydedilen 88.300.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- 212.428.710.-lira ve 2.381.400.000.- lira tutarlarında olup, demirbaş niteliğindeki eşyaların Demirbaş Eşya Defterine kaydedilmesi ve Demirbaş Eşya Hesabında gösterilmesi gerektiğine,

4- Malî işlemlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olup olmadığının tespiti için, Anayasa Mahkemesi'ne verilen defter ve belgelerin denetime elverişli olması gerektiğinden, bundan sonra gönderilecek gelir-gider belgeleri ile muhasebe kayıtlarının, açıklama içerir şekilde düzenlenmesinin Parti'ye bildirilmesine,

22.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Mustafa BUMİN

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Esas Sayısı:2002/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2003/17

Üye

Aysel PEKİNER

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN